

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διάλεξη 11:

Δημόσιο χρέος και οικονομική ανάπτυξη

10/12/2018

Επίκουρος Καθηγητής Δρ. Δημήτρης Καλλιώρας

η-ταχυδρομείο: dkallior@uth.gr

τηλέφωνο: 24210 74484

γραφείο: Γ23

μέρα και ώρες γραφείου: Πέμπτη, 08:00 – 10:00

Διδακτική Ομάδα

Επίκουρος Καθηγητής Δρ. Δημήτρης Καλλιώρας (dkallior@uth.gr)

ΕΔιΠ Δρ. Μαρία Τσιάπα (mtsiapa@uth.gr)

Υπ. Δρ. Ευάγγελος Ρασβάνης

Η έννοια του «αποδεκτού» δημόσιου χρέους

Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΓΕΜΙΤΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

Μα

Έρευνα του Τμήματος Χωροταξίας του Πανεπιστημίου ανατρέπει τα μέχρι στιγμής ισχύοντα

Το “αποδεκτό” δημόσιο χρέος βοηθά στην ανάπτυξη

Μια νέα διάσταση στην επίδραση του δημόσιου χρέους στην ανάπτυξη της Ελλάδας και των άλλων χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου δίνει έρευνα που διενεργήθηκε από το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας Περιφερειακής Ανάπτυξης, σύμφωνα με την οποία το επιθυμητό δημόσιο χρέος, δηλαδή αυτό που σχετίζεται με το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, συμβάλλει στην εσοδομητική σύγκλιση της χώρας με τα ανεπτυγμένα κράτη του Ευρωπαϊκού Βορρά.

Ρεπορτάζ
ΦΩΤΗΣ ΣΠΑΝΟΣ

Η επιστημονική εργασία εκπονήθηκε από τον επίκουρο καθηγητή κ. Δημήτρη Καλλιώρα (Τμήμα Χωροταξίας), τον καθηγητή κ. Γιώργο Πετράκο (Τμήμα Χωροταξίας) και τον κ. Παναγιώτη Αρτελάρη (Δόκτορας στο Χωροδόμιο) και τα ευρήματα πρόκειται να ανακοινωθούν στο πλαίσιο του Επιστημονικού Συνεδρίου “Η Ελληνική Οικονομία από την Κρίση στην Ανάπτυξη: Στρατηγικές, Διακρίσεις, Πολιτικές”, το οποίο διεξάγεται στο Βόλο, στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, στις 4 και 5 Απριλίου 2014.

Εξ χρόνια μετά την εκδήλωση της κρίσης στις ΗΠΑ, ο Ευρωπαϊκός Νότος πλήττεται από τις πολιτικές λιτότητας που, όμως, αποδεικνύονται μη ικανές στο να αποκαταστήσουν την αναπτυξιακή πορεία των υποχρεωμένων χωρών.

Η δημόσια συζήτηση αναφορικά με τη διαχείριση του δημοσίου χρέους έχει προσλάβει συγκρουσιακές διαστάσεις. Το βασικό ζήτημα το οποίο διερευνάται είναι το εάν και κατά πόσο το δημόσιο χρέος είναι επιβλαβές για την ανάπτυξη.

Όπως τονίζεται στην εργασία, η συντηρητική πλειονότητα των επιστημονικών εργασιών αποφαίνεται ότι το δημόσιο χρέος ασκεί αρνητική επίδραση στο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης. Πρόκειται για εμπεριστατωμένη λήψη των, εκπαιδευμένων

● Μια νέα διάσταση στην επίδραση του δημόσιου χρέους στην ανάπτυξη της Ελλάδας δίνει έρευνα που διενεργήθηκε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

από το ΔΝΤ και το γερμανικό οικονομικό επιτελείο, πολιτικών λιτότητας. Οι εν λόγω πολιτικές διέπονται από μία οριζόντια λογική έχοντας αναγάγει τη μείωση του δημοσίου χρέους σε αυτοσκοπό, αδιαφορώντας για τις παρενέργειες οι οποίες εμφανίζονται - με τρόπο εμφανικό - στην πραγματική οικονομία”.

Σε αντιδιαστολή με την επικρατούμενη “δαιμονιοποίηση” του δημοσίου χρέους, η εργασία των Γ. Πετράκου, Π. Αρτελάρη και Δ. Καλλιώρα αποδεικνύει ότι ένα τμήμα του δημοσίου χρέους είναι ιδιαίτερο χρήσιμο για τις χώρες οι οποίες βρίσκονται σε αναπτυξιακή υστέρηση. Κατά τεκμήριο, πρόκειται για τις χώρες οι οποίες βρίσκονται στο Νότο και στην Ανατολή της ΕΕ. Προκαμένου να δοθεί μια τάξη μεγέθους, η φτωχότερη χώρα

της ΕΕ κατά το έτος 2012 ήταν η Βουλγαρία με μέσο ετήσιο εισόδημα 12.100 ευρώ, ενώ η πλουσιότερη ήταν το Λουξεμβούργο με μέσο ετήσιο εισόδημα 67.100 ευρώ. Η Ελλάδα ήταν μόλις η 18η πλουσιότερη χώρα της ΕΕ (ανάμεσα στις 28) με μέσο ετήσιο εισόδημα 19.500 ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία των Γ. Πετράκου, Π. Αρτελάρη και Δ. Καλλιώρα διερευνά το αν και κατά πόσο η διαδικασία της σύγκλισης των χωρών της ΕΕ έχει υποβοηθηθεί από το δημόσιο χρέος. Πρόκειται για ένα ζήτημα που ποτέ μέχρι στιγμής δεν είχε τεθεί με άμεσο τρόπο. Ως σύγκριση νοείται η μείωση του εσοδομητικού χάσματος μεταξύ των φτωχότερων και των πλουσιότερων χωρών. Σε αντίθεση περίπτωση, καταγράφεται απόκλιση. Η επιστημονική βιβλιογραφία η ο-

ποία σχετίζεται με το ζήτημα της σύγκλισης/απόκλισης έχει καταδείξει ότι οι εσοδομητικές ανισότητες μεταξύ των χωρών της ΕΕ βαίνουν μειούμενες (σύγκλιση). Δεν έχει αποφανθεί, ωστόσο, για το αν και κατά πόσο η καταγεγραμμένη διαδικασία της σύγκλισης οφείλεται στην αποτελεσματικότητα των ασοκισμένων πολιτικών ή/και στη δυναμική των αγορών.

Το “αποδεκτό”

δημόσιο χρέος

Όπως τονίζεται στην εργασία, “Μελετώντας την περίοδο 1998-2009, οι Γ. Πετράκος, Π. Αρτελάρης και Δ. Καλλιώρα επιβεβαιώνουν την ύπαρξη τάσεων σύγκλισης μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Φανερώνουν, ωστόσο, με τη χρησιμοποίηση εξειδικευμένων τεχνικών οικονομετρικής ανάλυσης, ότι οι τάσεις σύγκλισης μετατρέπονται σε τάσεις απόκλισης εφόσον η επίδραση του δημοσίου χρέους εξουδετερωθεί. Πρόκειται για ένα εύρημα το οποίο αποτελεί πρόκληση για τη θεωρητικότητα της όλης διαδικασίας οικονομικής ολοκλήρωσης - η οποία, εν πολλοίς, βασίστηκε στην ύπαρξη σύγκλισης - προσδίδοντας, παράλληλα, μια νέα οπτική στη συζήτηση για τη διαχείριση του δημοσίου χρέους. Τούτο δίνει, επικαιρυνόντας την ανάλυσή τους, οι Γ. Πετράκος, Π. Αρτελάρης και Δ. Καλλιώρα διαχωρίζουν το δημόσιο χρέος σε “αποδεκτό” και “μη αποδεκτό” και καταδεικνύουν ότι το “αποδεκτό” χρέος είναι επιβλαβές

για την ανάπτυξη, ενώ το “μη αποδεκτό” είναι επιβλαβές. Ως “αποδεκτό” χρέος νοείται αυτό που συσχετίζεται με το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων το οποίο περιλαμβάνει χρηματικά κονδύλια τα οποία προσρίζονται για αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Ως “μη αποδεκτό” χρέος νοείται αυτό που συσχετίζεται με δαπάνες κατανάλωσης και, κυρίως, με τη διασπάθιση του δημοσίου χρέους.

Τελικά, το δημόσιο χρέος είναι πάντοτε επιβλαβές για την ανάπτυξη. Η εργασία διανοίγοντας ένα καινούριο πεδίο επιστημονικής έρευνας αποφαίνεται πως, πέρα και πέρα από οριζόντιες λογικές, μόνο το “μη αποδεκτό” χρέος είναι επιβλαβές. Τονώνοντες, το “αποδεκτό” χρέος δύναται να αποδειχθεί επιβλαβές για την ανάπτυξη εξαιτίας της αναπτυξιακής του διάστασης. Πρόκειται για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων το οποίο, σε συνδυασμό και με το Εθνικό Στρατηγικό Πλάνο Αναφοράς, αποτελεί σημαντικό εργαλείο εξόδου από την κρίση και το φαύλο κύκλο της ύφεσης. Η εμπειρική απόδειξη του ότι η διαδικασία της σύγκλισης των χωρών της ΕΕ έχει, σε μεγάλο βαθμό, υποβοηθηθεί από το δημόσιο χρέος, συνάγει στην εγκατάλειψη των οριζόντιων πολιτικών διαχείρισης του (μειώσης του). Το μόνο αποτέλεσμα που μπορούν να επιφέρουν οι οριζόντιες πολιτικές είναι η συνέχιση της ύφεσης και οι συνακόλουθοι τραγικοί στα θεμέλια του ευρωπαϊκού οικοδομήματος”.

Δ. Καλλιώρας: Δημόσιο χρέος και οικονομική ανάπτυξη

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα προτεινόμενα συγγράμματα.

